Huvudman

Gnesta Waldorfskoleförening
Organisationsnummer 819001-3030
styrelsen@gnestawaldorfskola.se

Ärendet

Tillsyn av Gnesta Waldorfskola i Gnesta kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gnesta Waldorfskoleförening att senast den 21 november 2022 ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande garanterad undervisningstid, tidiga stödinsatser, särskilt stöd och frånvaro. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om huvudmannen inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Gnesta Waldorfskoleförening ska vidta följande åtgärder

Garanterad undervisningstid

1. Se till att varje elev får sin garanterade undervisningstid, vilket innebär en total undervisningstid på minst 6 890 timmar i grundskolan. Undervisningstiden ska fördelas mellan årskurserna utifrån den stadieindelade timplanen (10 kap. 5 § skollagen; 9 kap. 4 § och bilaga 1 till skolförordningen [2011:185]).

Tidiga stödinsatser

2. Se till att en särskild bedömning sker i samråd med specialpedagogisk kompetens när det utifrån användning av nationella kartläggningsmaterialet i förskoleklassen, nationella bedömningsstödet i årskurs 1 och nationella proven i årskurs 3 finns en indikation på att elever inte kommer att nå kommande kunskapskrav (3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen).

Särskilt stöd

3. Se till att för varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn, ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 22 augusti 2022 – 7 november 2022 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev (3 kap. 7 § skollagen).

4. Se till att beslut om anpassad studiegång utgår från ett utrett och konstaterat stödbehov och fattas i enlighet med författningarnas krav. Av besluten ska framgå de avvikelser som görs från den timplan, de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen samt motivering för sådana avvikelser. Beslutet ska även ange när åtgärden ska följas upp och utvärderas. Rektorn ska dokumentera hur många beslut om anpassad studiegång som den 7 november 2022 är aktiva på skolan (3 kap. 7, 9 och 12 §§ och 29 kap. 10 § skollagen).

5. Se till att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och enskild undervisning utgår från ett utrett och konstaterat stödbehov och fattas i enlighet med författningarnas krav. Av besluten ska framgå behovet av särskilt stöd, hur det ska tillgodoses och motivering för vilka särskilda skäl som finns för sådan placering. Besluten ska även ange när åtgärden ska följas upp och utvärderas. Rektorn ska dokumentera hur många beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och enskild undervisning som den 7 november 2022 är aktiva på skolan (3 kap. 7, 9 och 11 §§ och 29 kap. 10 § skollagen).

Frånvaro

6. Se till att skyndsamt genomföra en utredning beträffande elever som har upprepad eller längre frånvaro, för att klargöra orsakerna till frånvaron. En utredning ska genomföras oavsett om frånvaron är giltig eller ogiltig om en utredning inte framstår som obehövlig. Rektorn ska dokumentera hur många elever som under perioden 22 augusti 2022 – 7 november 2022 bedöms ha upprepad eller längre frånvaro och vilket datum en utredning om orsakerna till frånvaron har startats för respektive elev (7 kap. 19 a § skollagen).

7. Se till att det, för var och en av de elever som har upprepad eller längre frånvaro, vidtas de åtgärder som bedöms nödvändiga för att eleverna ska fullgöra sin skolgång. Åtgärderna ska ha sin utgångspunkt i den frånvaroutredning som

gjorts samt, vid behov, i en utredning avseende elevens behov av särskilt stöd. (3 kap. 7 och 9 §§ och 7 kap. 19 a § skollagen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen Gnesta Waldorfskoleförening en anmärkning avseende brister rörande kränkande behandling. Gnesta Waldorfskoleförening ska senast den 21 november 2022 vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser att undervisning bedrivs utifrån läroplanen, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och trygghet.

Om ärendet

Skolinspektionen har inom ramen för en tematisk tillsyn av utbildningen på waldorfskolor inlett en tillsyn av Gnesta Waldorfskola i Gnesta kommun. Tillsynen omfattar skolformerna förskoleklass och grundskola.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Gnesta Waldorfskola följer gällande bestämmelser om undervisning utifrån läroplanen, garanterad undervisningstid, tidiga stödinsatser, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, trygghet och kränkande behandling. Skolinspektionen har också kontrollerat om verksamheten följer gällande bestämmelser om särskilt stöd och frånvaro.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt rast- och lektionsobservationer den 15, 23, 24 och 31 mars 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, såsom skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling, klasscheman, timplan, dokument inom garantin för tidiga insatser, ordningsregler och skolans hemsida. Dessutom har Skolinspektionen begärt in och granskat ett sammanställt elevunderlag rörande elever i behov av stöd och elever med upprepad eller längre frånvaro. Utifrån det elevunderlaget har sedan ett fördjupat underlag begärts in avseende ett urval av skolans elever. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skolla-

gen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga bedömningar och åtgärder.

Föreläggande

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av lektionsobservationer och intervjuer med elever och lärare framgår att lektioner behöver avslutas i förtid eftersom eleverna behöver tid på sig att promenera till lektioner i idrott och hälsa i en byggnad på ett annat ställe på orten. Exempelvis uppger några elever att de alltid måste gå en kvart tidigare från språklektionen för att hinna till idrotten. Av intervjun med lärarna framgår att eleverna varje vecka mister undervisning i matematik då de måste gå tidigare för att hinna till lektionen i idrott och hälsa. Vid en av Skolinspektionens lektionsobservationer avbröts en lektion i engelska i förtid för att eleverna skulle hinna till lektionen i idrott och hälsa.

Vid lektionsobservationer framkommer även att det vid några lektioner inte var undervisning i det ämne som var angivet på schemat. Vid ett annat tillfälle var det undervisning för en klass, trots att det enligt schemat skulle vara rast. Vid besöksdagarna hade eleverna rast vid flera tillfällen, trots att det av inkomna scheman inte fanns raster utlagda.

Av intervju med lärare framkommer att några lärare har fått i uppgift att kontrollera att utlagda timmar på schemat stämmer med timplanen för grundskolan. Om ett ämne visar sig inte ha tillräckligt med tid utlagt, kan lärarna utöka morgonperioderna motsvarande tid. Rektorn uppger i intervju att elevernas schema ska ses över inför höstterminen 2022. Rektorn uppger också att hon inte vet om timplanerna stämmer med tanke på morgonperioderna, eftersom hon inte tänkt på att lärarna där arbetar ämnesintegrerat.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Vidare framgår att regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan) (10 kap. 5 § skollagen). Timplan för grundskolan finns i bilaga 1 till skolförordningen.

Av timplanen för grundskolan framgår hur undervisningstiden i ämnena ska fördelas på låg-, mellan- och högstadiet. Huvudmannen ska efter förslag av rektorn besluta om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna (9 kap. 3 och 4 §§ och bilaga 1 skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och rektorn inte säkerställt att eleverna får sin garanterade undervisningstid. Av tillsynen framkommer det att eleverna går miste om undervisningstid i ämnen på grund av att förflyttning behöver

ske till lokal på annan plats. Det framkommer även att det finns lektioner där undervisning sker i ett annat ämne än det som finns angivet på schemat. Vid Skolinspektionens besök förekom att eleverna hade raster där det på schemat var angivet lektionstid och tvärtom att eleverna hade undervisning när schemat visade rast. Av utredningen framgår också att det finns en osäkerhet kring fördelningen av undervisningstid i olika ämnen under morgonperioderna och att det inte sker någon uppföljning av att elevernas undervisning i respektive ämne motsvarar skolans timplan. Sammantaget bedömer Skolinspektionen det som sannolikt att eleverna inte får den garanterade undervisningstiden.

Tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av dokumentation och lärarintervju framkommer att skolan har genomfört de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklassen, de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 och de nationella proven i årskurs 3. Av intervju med elevhälsan framkommer att det inte skett något samråd med specialpedagogisk kompetens i den särskilda bedömningen.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som ska uppnås i årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Vidare framgår att det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i lågstadiet i grundskolan om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav för årskurs 1 eller 3 som ska uppnås. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppnå de kunskapskrav som anges där ska det skyndsamt planeras för extra anpassningar (5 §) eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd (7 §). Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna i 5 eller 7 § redan är uppfyllda. Det ska i så fall skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 7 § (3 kap. 4 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med garantin för tidiga stödinsatser. Av skollagen framgår att förskollärare och lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning om de inte själva har specialpedagogisk kompetens. Av utredningen framgår visserligen

att förskollärare och lärare genomför en särskild bedömning utifrån resultaten av de nationella kartläggningsmaterialen för förskoleklassen, nationella bedömningsstöden för årskurs 1 och nationella proven i årskurs 3. Av utredningen framgår dock att de särskilda bedömningarna inte genomförts i samråd med specialpedagogisk kompetens.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elevhälsa och rektorn framkommer det att det finns elever i behov av särskilt stöd som inte får det och att elevers eventuella behov av stöd inte alltid utreds. Av inkommen förteckning av elever som riskerar att inte nå kunskapskraven i ett eller flera ämnen, anges det för 19 av sammanlagt 33 elever i förteckningen att elevens behov av stöd inte är utrett. Av de 19 eleverna befaras tre elever inte nå kunskapskraven i samtliga ämnen. Lärare uttrycker det i intervju som att elever blivit ”parkerade”, där insatser dröjt alldeles för länge och ger som exempel att det kunnat ta månader och till och med flera år innan en insats satts in. Av intervju med elevhälsa och av inkommen dokumentation finns det exempelvis en elev som inte kan läsa och skriva långt upp i åldern. Lärare uttrycker det dock som att eleverna trots uteblivet stöd mår bra, eftersom skolan är trygg. Av intervju med elevhälsan framgår att elevhälsans uppfattning är att lärare förväxlar omsorg och pedagogik och att kompetensen gällande extra anpassningar och särskilt stöd därför behöver förstärkas.

Av intervju med elevhälsan framkommer att skolan i flera fall har tillsatt en elevassistent eller anpassad studiegång som insats för en elev utan att först ha gjort en bedömning av vilken typ av stöd som motsvarar elevens behov. Av intervju med lärare framkommer att det finns elever som undervisas av stödlärare utan att de har åtgärdsprogram. Rektorn uppger att det på skolan finns elever som har särskilt stöd utan att ha ett åtgärdsprogram.

Utifrån förteckningen över elever som riskerar att inte nå kunskapskraven i ett eller flera ämnen har Skolinspektionen tagit del av dokumentation för elever som angetts ha upprättade åtgärdsprogram. För fler än hälften av eleverna framstår det som att eleven har anpassad studiegång. Anpassningen är angiven i formuleringar som till exempel: ”viss anpassad studieform”, ”kortare skoldagar”, ”anpassat schema” och ”anpassat schema för att få mer självständighet i sitt skolarbete”. Gällande vilka ämnen som plockats bort i den anpassade studiegången eller vilka kunskapskrav som anpassningen gäller är det uttryckt exempelvis som: ”fortsatt lärande i matematik”, ”behöver undervisning i framför allt matematik och svenska”, ”når inte kunskapskraven i svenska, engelska och SO” och ”upplevelsebaserad undervisning med praktiska inslag”.

Av inkommen elevdokumentation och av förteckningen över elever som riskerar att inte nå kunskapskraven i ett eller flera ämnen framgår att tre elever har beslut om särskild undervisningsgrupp. Elevhälsan och lärare uppger dock i intervjuer att

det är fyra elever som går mycket korta dagar i en särskild undervisningsgrupp med en stödlärare och en assistent. I inkomna åtgärdsprogram anges omfattningen av undervisning i den särskilda undervisningsgruppen med formuleringar som ”merparten av skoldagen i en liten undervisningsgrupp”, ”behov av särskild undervisningsgrupp” och ”plats i den särskilda undervisningsgruppen ev. timmar i klass samt enskild undervisning”.

Av några åtgärdsprogram framstår det som att eleven får enskild undervisning utifrån formuleringar som till exempel: ”undervisning av speciallärare under del av skoldagen” och ”enskild undervisning som en del av dagen”.

Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framgår att skolan i närtid har inlett arbetet med att förbättra rutiner och kunskap kring extra anpassningar och särskilt stöd. Personalen ska genomgå kompetensutbildning och dokument ska upprättas. Elevhälsan uppger att även om det finns en plan framåt så är det till exempel inte klarlagt vem som ska göra vad i ett utredningsarbete och att utvärdering ska ske. Enligt rektorn har arbetet kommit en bit på väg och hon har undertecknat flera åtgärdsprogram, men det är mycket arbete kvar gällande både personalgrupp och organisation.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt eller i form av anpassad studiegång får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn

har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Av skollagen framgår att om det finns särskilda skäl får ett beslut om åtgärdsprogram för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till (3 kap. 11 § skollagen).

Av skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får rektorns beslut innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen (3 kap. 12 § skollagen).

I skollagen stadgas vilka av förvaltningslagens (2017:900) bestämmelser som är tillämpliga vid myndighetsutövning enligt skollagen hos enskilda huvudmän. Det gäller bland annat dokumentation och motivering av beslut enligt 31 och 32 §§ förvaltningslagen (29 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Detta då utredningar av elevers behov av särskilt stöd inte sker skyndsamt, åtgärder i utarbetade åtgärdsprogram är otydliga och att åtgärdsprogram inte utarbetats för alla elever som ges särskilt stöd.

Av skollagen framgår att lärare och andra som uppmärksammar att en elev befaras att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar, ska anmäla detta till rektorn som ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om eleven är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd och ett åtgärdsprogram utarbetas. Av utredningen framgår att det på skolan finns elever som kan vara i behov av särskilt stöd vars behov inte utretts. Av utredningen framgår även att det finns elever som får stödinsatser som enligt skolan är särskilt stöd utan att åtgärdsprogram har utarbetats.

Rektorn får, enligt skollagen, besluta om anpassad studiegång om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar. Beslutet får innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen, men den anpassade studiegången ska utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Av utredningen framgår att besluten om anpassad studiegång är otydliga vad gäller omfattning och utformning av stödinsatsen.

Enligt skollagen får rektorn vidare, om det finns särskilda skäl, besluta att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en särskild undervisningsgrupp. Av utredningen framgår

att det finns elever som undervisas enskilt respektive i en särskild undervisningsgrupp. Det finns dock inte beslut om särskild undervisningsgrupp för alla elever som får sådant särskilt stöd. Av utredningen framgår även att besluten om enskild undervisning och särskild undervisningsgrupp är otydliga vad gäller omfattning av stödinsatsen.

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid lärarintervjun namnger lärarna ett antal elever med stor frånvaroproblematik, till exempel en elev med 80 procent frånvaro och elever som lärarna betecknar som hemmasittare. Det framkommer vidare i intervjun att frånvaro länge har varit ett stort problem i undervisningen. Av inkommen elevdokumentation uttrycks frånvaron i formuleringar som exempelvis: ”eleven har varit borta hela åk X och är även nu hemma”, ”har en utmaning i att komma i tid till skolan”, ”svårt att motivera sig att komma till skolan” och ”frånvaro oroväckande hög”. För en elev finns det angivet på olika ställen, dock daterat samma dag, att frånvaron är 70 procent respektive ”något högre än för andra elever, men inte alarmerande hög”. Av lärarintervjun framkommer att vissa lärare inte tror att utredningar om frånvaro har gjorts. Vidare uppger elevhälsan att det saknas en struktur och en samsyn kring arbetet med närvaro och frånvaro bland lärarna. Rektorn uppger i intervju att det i dagsläget finns elever med mycket hög frånvaro, men att det finns planer för deras återgång till skolan.

Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framgår det vidare att skolan i närtid inlett arbetet med att förbättra rutiner och kunskap kring frånvaro. Personalen ska genomgå kompetensutbildning och dokument ska upprättas. Enligt rektorn har arbetet kommit en bit på väg, hon har undertecknat flera åtgärdsprogram, men det är mycket arbete kvar gällande både personalgrupp och organisation. Av inkommen dokumentation till Skolinspektionen förekommer det åtgärder angivna för att motivera elever med hög frånvaro att komma till skolan. I intervju med elevhälsan framgår vidare att det införts ett digitalt system för närvarokontroll men att alla lärare inte lägger in elevers frånvaro.

Rättslig reglering

Av skollagen och regeringsformen (1974:152) framgår att alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten har rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning i allmän skola (7 kap. 3 § skollagen och 2 kap. 18 § regeringsformen).

Av skollagen framgår att en elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i förskoleklassen eller grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag (7 kap. 17 § skollagen).

Av skollagen framgår att om en elev har upprepad eller längre frånvaro från förskoleklassen eller grundskolan ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a § skollagen).

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att eleverna i huvudmannens förskoleklass och grundskola fullgör sin skolgång (7 kap. 22 § skollagen). Vidare framgår att hemkommunen, i frågor som rör skolpliktiga elever som har upprepad eller längre frånvaro, vid behov ska samordna insatser med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs (7 kap. 21 § skollagen).

Av förarbeten till skollagen framgår att när en elev har upprepad eller längre frånvaro bör frånvaron utredas oavsett om den är anmäld av vårdnadshavaren eller inte. Det bör vara upp till rektorn att utifrån omständigheterna i det enskilda fallet avgöra exakt hur många tillfällen som en elev kan vara frånvarande under en viss tidsperiod eller hur många dagar eleven kan vara frånvarande i sträck innan utredningsskyldigheten inträder. En systematisk utredning av orsakerna ligger sedan till grund för de åtgärder som vidtas för att eleven ska delta i den obligatoriska verksamheten. Frågan om hur omfattande en utredning av frånvaro behöver vara måste avgöras i det enskilda fallet. Det kan i vissa fall räcka med en enklare utredning. Ett exempel på det kan vara att vid en längre sjukfrånvaro begära ett läkarintyg. I andra fall kan det behöva utredas om elevens frånvaro beror på en för eleven otillfredsställande lärandemiljö, till exempel bristande bemötande eller behov av särskilt stöd. Eftersom varje elevs förutsättningar är olika och orsakerna till frånvaro är mångfacetterade krävs det i andra fall en mer omfattande utredning av vad som har orsakat frånvaron för den enskilde eleven. Detta förutsätter att både skolpersonal och personal inom elevhälsan har kunskap om riskfaktorer för frånvaro, om upptäckt och åtgärder samt kännedom om beprövad erfarenhet och forskning om frånvaro. Tidig upptäckt och tidiga insatser vid frånvaro krävs för att hantera frånvaro framgångsrikt. På så sätt kan arbetet med att tidigt fånga upp elever som löper risk att få hög frånvaro eller som mår dåligt stärkas. (prop. 2017/18:182 s. 57 ff).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med att uppmärksamma och utreda elever med en omfattande frånvaroproblematik. Av skollagen framgår att om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Av utredningen framgår att det finns elever med mycket hög frånvaro på skolan. Det framgår vidare att det saknas struktur i arbetet med frånvaro även om ett arbete med att förbättra rutiner och kunskap kring frånvaro har inletts.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Gnesta Waldorfskoleförenings verksamhet vid Gnesta Waldorfskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller garanterad undervisningstid, tidiga stödinsatser, särskilt stöd och frånvaro. Det finns därför skäl att förelägga Gnesta Waldorfskoleförening att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare och rektorn uppger i intervju att alla kränkningar inte anmäls till rektorn. Av intervju med rektorn framkommer exempelvis att hon kan få kännedom om en kränkning via en vårdnadshavare och i en lärarintervju uttrycker lärare att de kan bli bättre på att anmäla. Av intervju med lärare och rektorn framgår att det i början av vårterminen 2022 inletts ett kompetensutvecklingsarbete gällande vad en kränkning är, hur bedömningen av kränkningar ska göras och om hur arbetsgången ska vara gällande kränkande behandling. I intervjuerna framkommer det att skolan har rutiner och ett system för arbetet med kränkande behandling, men att alla lärare inte känner till det och att det inte fungerar fullt ut rent administrativt.

Rättslig reglering

Av skollagen följer att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Av förarbetena framgår att med kränkande behandling avses ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker en elevs värdighet. För att säkerställa att bestämmelserna om skyldighet att utreda uppgifter om kränkande behandling och att vidta åtgärder blir tillräckligt effektiva behövs bestämmelser om anmälningsplikt för rektorer, lärare och övrig personal. Huvudmannen måste få kännedom om uppgifterna för att utredning ska kunna inledas och eventuella åtgärder vidtas (prop. 2009/10:165 s. 331 f).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att personalen på skolan brister i anmälningsskyldig-

heten till rektorn när de får kännedom om att elever upplever sig utsatta för kränkande behandling. Av utredningen framgår att alla kränkningar inte anmäls till rektorn och att det saknas samsyn i personalgruppen kring vad som utgör en kränkning. Detta medför att alla kränkningar inte kommer till huvudmannens kännedom och att huvudmannen därmed inte kan ta sitt ansvar för att skyndsamt utreda och vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Gnesta Waldorfskoleförenings verksamhet vid Gnesta Waldorfskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller kränkande behandling. Utredningen visar dock att det finns rutiner för kränkande behandling och att en kompetensutvecklingsinsats för personal om kränkande behandling har inletts under vårterminen 2022. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Gnesta Waldorfskoleförening en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning utifrån läroplanen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt genomfört lektionsobservationer.

Rättslig reglering

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden (1 kap. 4 § skollagen). Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen). För varje skolform ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen (1 kap. 11 § skollagen). I skollagen anges vilka ämnen undervisningen i grundskolan ska omfatta (10 kap. 4 § skollagen). För varje ämne finns en kursplan (10 kap. 8 § skollagen). Kursplanerna innehåller respektive ämnes syfte, centrala innehåll och kunskapskrav (Lgr11, 5 Kursplaner).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt genomfört lektionsobservationer.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Gnesta Waldorfskoleförening brutit mot bestämmelserna när det gäller vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Trygghet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt genomfört rast- och lektionsobservationer. Skolinspektionen har även tagit del av ordningsregler och plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet (5 kap. 3 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Hanna Kindén.

Utredaren Eva Hansson har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Ingela Åkerman Jansson och undervisningsrådet Joakim Öberg medverkat.